

Om Francaiser

fra

C. G. F. Bagge,

Danselærer.

Med dette Maaned man sig Kraften vore,
Gud legte den Lykt i sin Gudlings Byst,
Det Glette, Hebrigt, Du hort man sjarne.
Mingens Mand.

Trykt i Aarhus Bofstedsbogtrykkerie.

1830.

K a n d e r s B y ,

som ynder den finere Selskabsdand,

ærbødigst

tilregnet

af

Forfatteren.

Da jeg har Grund til at formode, det er saare Faa af Publikum bekjendt, at der i Jydland eksisterer et Blad under Naavn af: „Den cimbriske Jagttogter“ maa jeg, straks i Indledningen, tage mig den Frihed at berette: det virkelig i Cimbria gives en saadan Tingsgest. Blandt andre rare Sager, som bemeldte Blad nu og da sætter i sin Gabestof er — Fransøiserne; og det er angaaende disse, jeg, som mangeaarig Læser i Dans, ogsaa vil ver at tale et Par Ord.

I en Række af Aar har jeg set hvorledes den finere Selskabsdans gradvis tabte sig i gode Sirkler, alt Gode og Skønt til Lege- mets Udvikling gik af Brug; Menuet, franske Kontradanse, Allemander, engelske Danse, Figaro, regelmæssige Ecosøiser, og la Battens

se forsvandt som Lyset for Nækten. Bohmers dans, Molinast! Cortillon, Femurin, og — Kundtsaurten i forskjellige Tidspoer kom istedet. Under Navn af Schwabers, Wieners, Turolets, Hopfars, Kusstik, Ungerers, og Pirre-Wals, rumlede og saurede man sig saa frygteligen — nogle som Draglister i Jordskalo — at det var en Pust at se Selskabet i Ro; høre denne Pusten og Stønnen; flue disse kaagende Barne og ildtrøde Ansigter; ja man kunde græde over, at Wienneserne saa daarligere ville sætte Liv og Sundhed paa Spil.

Idetmindste i Provindserne tabte Smaggen sig for det som Frankmændene kaldte: La danse basse (Kammerdans) sig saa aldeles, at en wild Omringling uden Regel og Kunsttrin var den herskende, og at Dansen, ligesaaavel som Musikken, Poesien og Sprogkæren, havde Grundprincipier vidste intet Menneske.

Ungdommen finge samme Misdannelse. Under Navn af Danselærere antog man: Guldsmedsoende, afbankede Komedianspillere, Slosmager: og Skædderdrengene, Kenamefndere, Soldater og Matroser, Krøblinger og Halvt.

Disse, hvis hele Kunst var hentes fra Kjældre og Danseløbet i Kjøbenhavn, bragte Dansen nedten fra og op, saa at Kludekjællinger og Gifter: Damer, Bønder og Dagelærere gavede Tønen an for Børnernes legemlige-Dannelse!

Men den foragtede Kunst hevnedes sig. Les exercices du Corps et ceux de l'esprit servent toujours de delassément les uns aux autres! siger Jean Jacques. Disse Børn vokste til. Der laa noget Nedslaaende og Krænkende deri, naar man maatte flue Mennesker, af hvis Kundskaber, Embede, eller Rang, man kunde ventet sig Meget, havde saaliden Magt over deres Legeme, at de endog i det daglige Liv, ej formaadede at udtrykke de simpleste Stillingen og Bevægelser, uden Voldsomhed og Tvang.

Det menneskelige Legeme borde i sin Holdning antyde det Edleste — Mændens Herresæde? Og naar vi fluede den ubekjendte Mands fas Modstræben mod Mænden, da sølte vi noget Ængstelig, noget, nær havde jeg sagt, Modbydeligt.

Saaledes saae det ud, næsten over hele Danmark, med den Kunst som Grækerne kaldte: den medicinske Gymnastik, og som Lægen He-

radikof Bal, fort før Hippokrates, have til Sundhedens Vedligeholdelse, indført i Medicinen. Nu kom Francaiserne til Danmark, efterat de i endel Aar havde været udserte med stort Bisfald over hele Frankrige og Tyskland, og dansede af mange tusinde daannede Herrer og Damer. En Herre af høi Rang opførte dem paa et Hofbal i Kjøbenhavn, hvor de, denne smukke Komposition værdig, bleve glumne, med et Rønt Spil i Bevægelserne, med Sicrlighed og Næthed i de afvekslende Stillinger, og med Fasthed og Præcision i de søvende Skridt; saaledes som man af saa ophøiede Personer kunde vente.

De fornemste Huse i Kjøbenhavn toge nu Undervisning i Francaiserne, og Bournoisville, Larcher, Jean Pio og Villeneuve udbreedte en ren Smag for Selskabsdans; mangfoldige Familier lærte dem af forskjellige Lærere; fort: de finge allesteds Bisfald. Jeg frydede mig; ti jeg saae i Alanden Tærpschore werde en værdig Søster til Urania; jeg fluede den foragtede Kunst bedømt fra dens rette Synspunkt, esterdi Fiiinheden i Anstuelen var kommen oven fra og ned.

At Provindserne abede efter, kan nok betribes; og jeg nægter ikke, det vilde være

mig et kosteligt Syn, at se ovennævnte Herrer — Børnelever — slide sig igjennem en Francaise! Hvo har ikke disse Figurer i friskt Munde, der, uden Blu, engagerer og lade sig engagere til enhver Dans uden Forskjel, og sætte Selskabet i Forlegenhed ved deres fuldkomne Ubekjendskab, selv med Kunstens Af-fabet positions, pas; der ved den mest paafaldende Mangel paa Overtroppens Holdning og Armenes Bevægelse (port de bras) lade deres totale Uvidenhed om legemlig Kultur udenfor al Tvil, og, hvis „Ufdansning“ som det kaldes, beoviser: — som saamange Andres Ekstamen, at Børnene — Intet have lært. En Mand, som havde nydt denne Aftenunderholdning, sagde: „Den kommer ogsaa frem som kjører med Stude!“ Gud bevare mit Mund! — Efter nu saaledes at have vist, Francaiserne ere en Overgang fra det Slettere til det Bedre, vil jeg henvende mig til den cimbriske Jagtrager — som det respektive Publikum vel tror, jeg allerede har glemt — den har flere Gange haft Indrykkelser med Francaiserne. Havde man blot paanket Misbrug af disse Danser, da fluede baade Indsender og Udgiver hasti mit hele Bisfald;

ti jeg har for mange Aar siden af Kæbelært: „den Kunst som Alle og Enhver vil kunne, den kan de Fleste saare ster“; men, han snakker mod Brug og Misbrug uden Undtagelse, og da tror jeg mig kaldet til at sige min Mening om et Brev fra Miffel Smist til Jagt tageren.

Dette nydelige Produkt, som staar i No. 3 for 16de Januar 1830, begynder saaledes:

„Nu kan De see, hvad Francaiser due til i Verden, og hvor stammelig De har prostitueret Dem.“

Meget rigtigt, Hr. Smist! Og jeg tør næsten tro: at dersom De, Monsieur Zinke, og Jagttageren, vilde gaa en Francaise, De vilde prostituere sig endnu mere i Person, end De hidtil have prostitueret sig paa Prent; dog mener jeg De vilde tage sig bedst ud, naar de dansede i den „Smørpøt“ eller Røddingepøl, som De selv siger Deres Cousine maatte vende Næsen hjem til.

Nu kommer et meget lærdt og dybtankt Ræsonnement om Grækernes og Tyrkernes Rejse til Paris for at lære Francaiser, hvis

Resultat synes at være: „uden dem er man kun halve Mennesker.“

Det vel ikke; men jeg tror man uden dem kan være hele. Hr. Miffel begynder nu, med sit Vids hele Stykke, at lade Hr. Zinke vedblive:

„Hvad Under da, at Francaiser skal indføres ved alle Balleer, hvor der er 50 Par, der ikke kunne danse dem, og 8 som ville danse, de 8 Par skulle lade sig see, more sig, imponere, fortrølle. De 50 Par kede sig, gabe, syse, argre sig, og kjøre hjem. Hvo der mener, at paa et Bal skulle Alle more sig, tager sterligen fejl. Det var i gamle Dage.“

Denne tobenede Miffel har nok neppe været i noget fornemt Selskab, og kjender lige saalidt til de gamle Dage, som den Dans han behager at omvørlø. I Fordumsstid var det Brug, saavel i Frankrig, som Italien og Spanien, steds, til et Bal, at invitere, enten Danskunstnere af første Rang, eller udmærkede Dilettanter. Disse bleve da, naar Selskabet i nogle Timer havde danset, paa det høffigste overtalt at give det en behagelig Nydelse, ved: Solo, pas de deux, trois eller quattres, at vise Herrens Billed i sin Skon;

hed. Saaledes var det og i Kjøbenhavn, og Hr. Bournonville, Madam Hjorn, og Jomfru Tarbesse, glædede ofte, saavel Harmonien som andre Selskaber, ved at udføre for samme, nogle af deres heldigste Arbejder. At dette er Sandhed, kunne flere bevidne; Bournonville lever endnu. I Norge, hvor jeg var paa Bal hos afdøde Kammerherre Berendt Anker, var det ogsaa Skik. Nu spørger jeg, om Hr. Finke eller Mikkel Smørpøt have Net, naar de beskjøde 50 Par for at være saa forhippede paa Bedriften, at, naar de i nogle Timer have snurret og surret, galoppert, femtrint, knælt paa Stolesæder, grint for Speile, løbet med Nathuer og Slaabrotke, samt klapret og stampet, at de, siger jeg, ikke monne behøve en Pavis? og maatte, tælles mig, talke de 8 Par til, som ville yde dem et behageligt Stue af en Francaise, som varer ej mer end lidt over 15 Minuter. At man saa, med fornyet Kraft, kunde begynde Hejdedildum forfra igjen, er saare indlysende. At dette er sagt i Almindelighed, og kan ikke ramme noget særdeles Selskab, haaber jeg er udenfor al Tvil. Det gjælder kun de Selskaber som Mikkel omtaler, og disse kunne neppe elskere uden i

hans egen tomme Hjernetiste. Enhver kan jo indse, at han vaaser, naar han kan tænke sig: at i en Sal, som har 116 dansende Personer, foruden et stort Antal Eldre, som maa være Tilskuere, skulle Folk saaledes kunne fryse — at de maatte tage hjem! Rede sig — som de vel kunne uden Francaiser — kan derimod Ingen forbyde dem, ligesaa: lidt som at sulte og tørste; ti kunde de to Sidste forbydes, havde jeg, i mit hjære Fædreland, vist aldrig prøvet dem; jeg har desforvære maattet fryse ned — for at alle gode Ting skulle være tre.

Jeg haaber nu tydeligen at have bevist: Francaiserne ere et Fremstridt til en bedre Smag for legemlig Kultur i Danmark, og beder det ærede Publikum at dømme imellem os.

Til Slutning, førend jeg forlader denne Pøt: eller So-Mikkel, vil jeg fremsætte Slutningen af Brevet, hvor han, uden Blu, stiller sin Dumhed paa den krasseste Maade tilskue.

„Saadan Tale, siger han: holdt Mads Mads Madsen Finke her i Klubben foreleden Aften, mens vor Krabadski fortalte om en Forstrækkelse hans hjære Cousine fra Smørpøt var kommet i over Jagttageren, formedelst at

han havde læst et Bogstav feil, og troet at der graserede — — i visse Huse — " Der det er saa gement, at jeg ej vover at skrive det; jeg vil blot sige, at denne gruelige Sædler anser „gai“ for et Bogstav!! og sætter derfor „zo“ !!!

Man maa sandeligen forundre sig over, at sige Pennepal kunne, i en saakaldet oplyst Tidsalder, finde Forlæggere og — Læsere.

København, den 6te Februar 1830.

G. S. J. Bagge.